

วิกฤตยาภพาร:

ปัญหาละแนวทาลแก้ไ

ผศ.ดร. ปรลชา คณธรรมดี

กุมภาพันธ์ 2559

RESEARCH PAPER

ฉบับที่ 7

THAMMASAT ECONOMIC FOCUS
โครงการติดตามประเด็นเศรษฐกิจไทย

วิกฤตยางพารา: ปัญหาและแนวทางแก้ไข

ผศ.ดร. ประชา คุณธรรมดี

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ยางพาราเป็นสินค้าเกษตรที่ทรงคุณค่า เนื่องจากน้ำยางสามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้จำนวนมาก เช่น กาว ยางล้อ ยางยืด และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ในขณะที่เมื่อหมดอายุให้น้ำยาง ไม้ยางก็สามารถเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมของเล่นไม้ ในขณะที่ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางอันดับหนึ่งของโลก แต่ปัญหาราคายางตกต่ำตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงแก่ครัวเรือนชาวสวนยาง รัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางจำนวนมาก ทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหน่วยงาน โดยมีการควบรวมหน่วยงานเดิมมาเป็น การยางแห่งประเทศไทย นโยบาย “ไร่ละพันห้า” นโยบายรับซื้อผลผลิตหนึ่งแสนตันภายใต้ โครงการส่งเสริมการใช้ยางในหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหายางพาราของไทย ไม่ได้มีเฉพาะปัญหาราคายางพาราตกต่ำ แต่ยังมีปัญหาเรื่องการจัดการสวนยาง ความหลงผิดและกีดกันทางสถาบันที่นำไปสู่นโยบายที่ผิดพลาด และการจัดการผลผลิต การตลาด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาง โครงการของรัฐในอดีตตั้งแต่ปี 2553 เน้นการเพิ่มผลผลิตยางพาราเนื่องจากราคายางอยู่ในระดับสูง แต่ในปัจจุบันราคายางอยู่ในระดับต่ำซึ่งเป็นผลจากเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจจีนชะลอตัว และผลการเพิ่มผลผลิตดังกล่าวก็ซ้ำเติมปัญหาราคายางตกต่ำอย่างต่อเนื่อง

จากการสำรวจภาคสนาม พบว่า โครงการส่งเสริมการใช้ยางในหน่วยงานภาครัฐ เป็นการรับซื้อยางในราคาสูงกว่าตลาดโดยจำกัดสิทธิ์ชาวสวนยางไร่ละ ไม่เกิน 10 กิโลกรัม ไม่เกิน 15 ไร่ต่อราย และปริมาณโดยรวมไม่เกินหนึ่งแสนตัน โครงการดังกล่าวคล้ายกับการแจกเงินรายละ 1,200 บาทโดยประมาณ แต่ส่งผลให้เกษตรกรพึงพอใจที่ได้รับราคาสูงกว่าตลาด ในขณะที่นโยบาย “ไร่ละพันห้า” ไม่เกิน 15 ไร่ต่อรายนั้น ก็คล้ายกับเงินอุดหนุนช่วยค่าครองชีพ (แจกเงิน) ทั้งสองนโยบายเป็นนโยบายบรรเทาปัญหาในระยะสั้น ขณะที่นโยบายระยะกลางและระยะยาวเป็นการส่งเสริมการใช้ยางในประเทศและการพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์เป็นหลัก

ข้อเสนอทางนโยบายสำหรับการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องลดจำนวนต้นยางพาราลง และลดพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมในการปลูกยางพารา ผู้วิจัยเห็นว่า การสนับสนุนให้ชาวสวนยางพาราสร้างรายได้เพิ่มจากสวนยาง เช่น การปลูกกระชาย การเลี้ยงผึ้ง การทำวนเกษตรในสวนยาง หรือมาปลูกไม้เศรษฐกิจจะเป็นทางเลือกที่ยั่งยืนมากกว่า และประเทศจะได้รับประโยชน์จากการมีพื้นที่ป่าไม้เพิ่มมากขึ้น และเพิ่มการดูดซับคาร์บอน นอกจากนี้ชาวสวนยางยังสามารถมีรายได้มากขึ้นจากการขายไม้ แนวทางของธนาคารต้นไม้เป็นแนวทางที่รัฐบาลควรพิจารณา นอกจากนี้ การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาง เช่น การทำถนน การทำบล็อคนิวโอคาร์ วัสดุใช้ในโครงการของรัฐ จำเป็นที่ภาครัฐจะต้องกำหนดมาตรการและสัดส่วนการบังคับใช้ในประเทศ